EUROPA-KOMMISSIONEN

UNIONENS HØJTSTÅENDE REPRÆSENTANT FOR UDENRIGSANLIGGENDER OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 8.3.2011
KOM(2011) 200 endelig

FÆLLES MEDDELELSE TIL DET EUROPÆISKE RÅD, EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

ET PARTNERSKAB FOR DEMOKRATI OG FÆLLES VELSTAND MED DET SYDLIGE MIDDELHAVSOMRÅDE

FÆLLES MEDDELELSE TIL DET EUROPÆISKE RÅD, EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

ET PARTNERSKAB FOR DEMOKRATI OG FÆLLES VELSTAND MED DET SYDLIGE MIDDELHAVSOMRÅDE

INDLEDNING

Begivenhederne i vore sydlige nabolande er historiske. De afspejler en dybtgående forandringsproces og vil få blivende betydning ikke blot for befolkningerne og landene i regionen, men også for omverdenen og ikke mindst EU. De igangværende forandringer bringer håb om bedre levevilkår for regionens befolkninger, bedre overholdelse af menneskerettighederne, pluralisme, retsstatsprincipper og social retfærdighed – der er tale om universelle værdier, som vi alle deler. Udviklingen hen imod demokrati er aldrig uproblematisk. Der er risici og usikkerhed forbundet med forandringerne. EU erkender vanskelighederne, men samtidig må EU melde klart ud og vælge den strategi, der består i at støtte kampen for de principper og værdier, EU sætter i højsædet. Derfor skal EU ikke indtage tilskuerens rolle. EU skal helhjertet støtte nabobefolkningernes ønske om at nyde de samme frihedsrettigheder, som vi tager for givet. Landene i EU har selv erfaringer med overgangen til demokrati. Den Europæiske Union har en stolt tradition for at støtte lande i overgangen fra diktatur til demokrati, først i Sydeuropa og tættere på nutiden i Central- og Østeuropa. På den ene side skal vi respektere, at der er tale om indre forandringsprocesser. På den anden side er det vores pligt til at stille ekspertise til rådighed, dvs. regeringers, EU-institutioners (Europa-Kommissionens og Europa-Parlamentets), lokale og regionale myndigheders, politiske partiers, fondes, fagforeningers og civilsamfundsorganisationers. Et demokratisk, stabilt, velstående og fredeligt sydligt Middelhavsområde er i fælles interesse.

Vi er overbevist om, at tiden er kommet til at gøre kvalitative fremskridt i forholdet mellem EU og naboerne i syd. EU's nye strategi bør entydigt bygge på et fælles engagement i fælles værdier. De krav om politisk deltagelse, anstændighed, frihed og beskæftigelse, der er kommet til udtryk i de seneste uger, kan kun imødekommes ved at øge tempoet og ambitionsniveauet for de politiske og økonomiske reformer. EU er parat til at hjælpe alle de sydlige nabolande, som kan og vil iværksætte sådanne reformer gennem et "**partnerskab for demokrati og fælles velstand**". De skal som EU bakke op om demokrati, menneskerettigheder, social retfærdighed, god forvaltningsskik og retsstatsprincipper. Partnerskabet skal bygge på konkrete fremskridt på de pågældende områder. Der skal være tale om en **differentieret strategi**. Landene i regionen har ganske vist ting til fælles, men de er samtidig forskellige, hvorfor det er nødvendigt at tilpasse strategien til hvert enkelt lands specifikke forhold.

Et "**partnerskab for demokrati og fælles velstand**" bør bygge på følgende tre elementer:

- demokratiske forandringer og institutionsopbygning, med særligt fokus på grundlæggende frihedsrettigheder, forfatningsreform, reform af retsvæsenet og korruptionsbekæmpelse
- et stærkere partnerskab med befolkningerne, med særlig vægt på hjælp til civilsamfundet og forøgede muligheder for udveksling og mellemfolkelig kontakt, ikke mindst mellem unge
- bæredygtig og inklusiv vækst og økonomisk udvikling, især støtte til små og mellemstore virksomheder og iværksættere, uddannelses- og erhvervsuddannelse, forbedring af sundhedssystemer og uddannelsessystemer og udvikling af tilbagestående områder.

I denne meddelelse opregnes først EU's håndtering af de kortsigtede konsekvenser af den sidste tids begivenheder i Nordafrika. Derefter fremlægges vores langsigtede strategi for, hvordan de store forhåbninger, som folk i regionen har ytret, kan omsættes til virkelighed. Strategien vil blive videreudviklet ved at være lydhøre over for ikke blot anmodningerne om bistand fra partnerlandes regeringer, men også de krav, som civilsamfundet i regionen selv giver udtryk for.

De radikale ændringer af det politiske landskab i det sydlige Middelhavsområde kræver ændringer i EU's strategi i forhold til regionen – det grundlæggende spørgsmål om differentiering, konditionalitet og partnerskab på samfundsniveau indgår således i den igangværende evaluering af den europæiske naboskabspolitik, som vi vil fremlægge en fælles meddelelse om i april.

1. VORES INDSATS HER OG NU

- Humanitær bistand (30 mio. EUR)
- Bistand i forbindelse med konsulært samarbejde og evakuering
- Fælles operationer under Frontex
- Træk på de 25 mio. EUR i Fonden for de Ydre Grænser og Den Europæiske Flygtningefond
- Den høje repræsentants besøg i Tunesien og Egypten, internationalt koordineringsmøde i Bruxelles
- Støtte til overgangen til demokrati

I første omgang har det været vigtigt hurtigt og effektivt at håndtere de umiddelbare udfordringer, som udviklingen i vore sydlige nabolande har skabt, og forebygge yderligere blodsudgydelser, lidelser og ustabilitet.

Kommissionen har stillet 30 mio. EUR til rådighed i **humanitær bistand** med henblik på at opfylde de mest presserende humanitære behov i Libyen og i de områder ved grænserne til Tunesien og Egypten, hvortil folk flygter. Pengene går til lægelig bistand, fødevarehjælp, indkvartering og andre basale fornødenheder. Kommissionens eksperter befinder sig i området og udarbejder beredskabsplaner for at kunne reagere hurtigt, såfremt situationen

forværres yderligere. Det er vigtigt at holde et vågent øje med situationen, for den humanitære krise truer med at brede sig til nabolandene, både Maghreb-landene og landende syd for Sahara, efterhånden som folk flygter ud af Libyen. Hvis situationen i området berettiger det, vil Kommissionen øge den økonomiske bistand, og vi tilskynder EU's medlemsstater til fortsat at tage lignende initiativer.

Der foregår til stadighed et tæt konsulært samarbejde mellem alle medlemsstater og EU, og anvendelsen af de relevante EU-mekanismer, herunder af EU's udenrigstjenestes situationscenter, har muliggjort hurtig informationsudveksling og effektiv ressourceanvendelse. EU's civilbeskyttelsesordning blev taget i anvendelse den 23. februar for at lette evakueringen af EU-borgere med fly og skib. EU's militærstab har støttet denne indsats. Kommissionen samarbejder med internationale organisationer (UNHCR og IOM) om at bistå udlændinge, der ønsker at rejse hjem fra Libyen. Det kan overvejes at gøre brug af de fælles sikkerheds- og forsvarspolitiske instrumenter med henblik på at styrke indsatsen på kort sigt.

Kommissionen står klar til at anvende sine instrumenter til at bistå Italien og om nødvendigt andre medlemsstater i tilfælde af massiv indstrømning af migranter fra Nordafrika. En sådan indsats omfatter operationelle foranstaltninger og økonomisk bistand. Den fælles operation under **Frontex,** HERMES 2011, iværksattes den 20. februar med indsættelse af eksperter og faciliteter fra en række medlemsstater. Hvis indstrømningen øges, kan Frontex-operationerne intensiveres. Kommissionen er også parat til at yde ekstra økonomisk støtte fra fonde som Fonden for de Ydre Grænser og Den Europæiske Flygtningefond for i alt 25 mio. EUR.

For **Tunesiens** vedkommende er 17 mio. EUR bevilget til øjeblikkelig og kortsigtet bistand til overgangen til demokrati og til fattige områder inde i landet. Den omfatter støtte til skabelse af passende retlige ramme for afholdelse af **valg** og til en EU-valgobservationsmission, der skal bistå den tunesiske kommission for forfatningsreform og valg. Den omfatter også supplerende støtte til civilsamfundet. Der vil blive ydet yderlige støtte til demokratiske reformer gennem stabilitetsinstrumentet. Efter den højtstående repræsentants hjemkomst fra besøg i Tunesien og Egypten indkaldte hun den 23. februar i til et internationalt møde, hvor deltagerne kunne sammenholde noter med de vigtigste partnere og større internationale finansielle institutioner om udviklingen i regionen. Mødet bekræftede, at det internationale samfunds indsats skal koordineres og være i samklang med de prioriteringer, der gives udtryk for fra tunesisk og egyptisk hold.

Med hensyn til **Egypten** er det endnu for tidligt at offentliggøre en hjælpepakke. Myndighederne skal først anmode om hjælp og indkredse, hvilke behov for støtte der har højest prioritet. Når prioriteringerne er foretaget, er vi parat til at yde støtte i overensstemmelse med dem.

Med hensyn til **Libyen** har EU på det kraftigste fordømt Gadaffi-regimets handlinger. Vi indstillede omgående forhandlingerne om rammeaftalen mellem EU og Libyen og al teknisk samarbejde med landet. Som supplement til FN's sanktioner vedtog EU den 28. februar yderligere restriktive foranstaltninger såsom en embargo på udstyr, der kan anvendes til intern undertrykkelse, og en autonom udpegelse af personer underlagt rejserestriktioner og indefrysning af midler. Yderligere tiltag er foreslået.

2. TILPASNING AF STRATEGIEN

- Evaluering og tilpasning af EU's naboskabspolitik
- Mod avanceret status i associeringsaftaler
- Forstærket politisk dialog

EU's indsats i forbindelse med forandringerne i regionen bør være mere målrettede, innovative og ambitiøse og tage udgangspunkt i befolkningens behov og de stedlige forhold. Politiske og økonomiske reformer skal gå hånd i hånd og bidrage til at skabe politiske rettigheder, frihedsrettigheder, demokratisk ansvarlighed og deltagelse. EU bør være parat til at øge bistanden til de lande, der vil samarbejde om en sådan fælles dagsorden, men også til at genoverveje støtten, når et land begynder at bevæge sig i den forkerte retning.

Den nye strategi, "**partnerskab for demokrati og fælles velstand**", udgør et grundlæggende kvantespring i EU's forhold til de partnerlande, der forpligter sig til specifikke, målbare reformer. Det er en **tilgang baseret på incitamenter** og større differentiering ("jo mere reform, jo større støtte"). De, der gennemfører vidtgående reformer og gennemfører reformer hurtigt, kan regne med større støtte fra EU. Støtten kan omfordeles eller omprioriteres, hvis reformerne går i stå eller ikke gennemføres efter planen.

Konkret betyder tættere politisk samarbejde, at der skal ske fremskridt i retning af højere standarder for menneskerettigheder og forvaltning på grundlag af en række minimumbenchmarks, som resultaterne vil blive vurderet ud fra. **Et tilsagn om frie, retfærdige og overvågede valg bør være adgangskravet for partnerskabet**. Det indebærer også tættere samarbejde på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område og mere samarbejde på områder af fælles interesse i internationale fora. EU vil fortsat bakke op om indsatsen for at nå frem til fredelige løsninger på uoverensstemmelser mellem stater i regionen. Forstærket politisk dialog bør understøtte partnerskabet. Så snart forholdene tillader det, intensiverer EU den bilaterale politiske dialog på alle niveauer og stiller skarpt på menneskerettigheder og politisk ansvarlighed.

De partnerlande, der gennemfører de nødvendige reformer, kan forvente, at **forhandlingerne** om associeringsaftale **genoptages** med henblik på at opnå "avanceret status", som muliggør en stærkt styrket politisk dialog og uddybede forbindelser mellem partnerlandene og EU's institutioner. De får ligeledes tilsagn om større mobilitet og forbedret adgang til EU's markeder.

3. DEMOKRATI OG INSTITUTIONSOPBYGNING

- Øget støtte til civilsamfundet
- Naboskabsfacilitet vedrørende civilsamfundet
- Støtte forum for social dialog

EU er parat til at støtte demokratiske og forfatningsmæssige reformprocesser. Reform af retsvæsenet, øget gennemsigtighed og korruptionsbekæmpelse er særligt vigtige elementer i denne proces, både med henblik på at tilskynde til udenlandske og indenlandske økonomiske investeringer og vise folk, at der sker synlige ændringer i deres dagligliv. Vi stiller gerne ekspertise til rådighed gennem instrumenter som twinning og TAIEX, med henblik på at støtte kapacitetsopbygning med særligt fokus på styrkelse af statslige institutioner, som kan

sikre, at ændringerne grundfæstes, herunder på regionalt og lokalt niveau. Vi vil lade vores ekspertise inden for valgbistand komme valgprocessen i Tunesien – og Egypten, hvis de egyptiske myndigheder ønsker det – til gode.

Et blomstrende **civilsamfund** bidrager til overholdelsen af menneskerettighederne, fremmer demokrati og god forvaltningsskik og medvirker dermed til at sikre, at regeringerne følger spillets regler. Civilsamfundsorganisationer er en tiltrængt støttepille for reformer og folkeligt engagement i borgernære emner såsom menneskerettigheder, miljø og socioøkonomisk udvikling. Det er et område, hvor vi bør søge at få mest muligt ud af den støtte, som medlemsstaterne umiddelbart kan tilbyde, med henblik på at udvikle en civilsamfundsplatform, politiske partier, fagforeninger og foreninger. Det kan ske med EU-midler og med støtte af de politiske partier i EU, fagforeninger, fonde og relevante ngo'er. Kvinder har spillet en vigtig rolle i forandringerne i regionen, og kønsaspektet vil få stor betydning i fremtidige EU-støtteforanstaltninger.

Den evaluering af den europæiske naboskabspolitik, der foretages i april, munder ud i forslag om forøgelse af EU's støtte til civilsamfundsorganisationer i vore naboområder. Den vil omfatte øremærket støtte til civilsamfundet (**naboskabsfacilitet vedrørende civilsamfundet**), der tager sigte på at udbygge civilsamfundsorganisationers kapacitet og styrke deres evne til at overvåge reformer og deltage effektivt i politisk dialog.

Den sociale dialog mellem fagforeninger og arbejdsgiver er et vigtigt led i at fastholde reformindsatsen. Nye fagforeninger og arbejdsgiverforeninger er ved at opstå. Det giver mulighed for at få mere ud af den sociale dialog. Den sociale dialog bør støttes gennem Forum for Social Dialog i Euro-Middelhavsområdet, som arbejder for dialog mellem arbejdsmarkedets parter om vigtige beskæftigelsesmæssige og sociale spørgsmål og vil bidrage til kapacitetsopbygningen.

EU støtter allerede reformer af den offentlige forvaltning, der strømliner og styrker grundlæggende politiske processer, budgetudarbejdelse og sikring af de offentlige finanser gennem et effektivt, fair og bæredygtigt skattesystem og skattevæsen. Med henblik på at yde bedre støtte til bekæmpelsen af korruption og ulovlige pengestrømme og forbedre den økonomiske forvaltning bør disse programmer også tage fat på spørgsmålet om den offentlige forvaltnings gennemsigtighed og ansvarlighed.

4. PROBLEMER MED MOBILITET

- Indgåelse af mobilitetspartnerskaber
- Forstærket lokalt Schengen-samarbejde
- Fuldt udbytte af forbedringerne af EU's visumkodeks

Mellemfolkelige kontakter er et vigtigt middel til at fremme gensidig forståelse og handel, som gavner hele Middelhavsregionens kulturelle og økonomiske udvikling og migranters integration i EU.

Et nøgleelement heri er styrkelsen af **kapacitetsopbygningen** i Middelhavslandene for så vidt angår grænser/migration/asyl og et mere effektivt samarbejde om retshåndhævelse med henblik på at øge sikkerheden i hele Middelhavsområdet.

Der bør indgås **mobilitetspartnerskaber** med partnerlande. De har til formål at skabe en samlet ramme, som sikrer tilfredsstillende forvaltning af personbevægelser mellem EU og tredjelande. Mobilitetspartnerskaber omfatter initiativer som visumordninger og ordninger for legal migration, retlige rammer for (økonomisk) migration, kapacitetsopbygning med henblik på at håndtere udvandreres pengeoverførsler og skabe ligevægt mellem udbud af og efterspørgsel efter arbejdskraft, programmer for tilbagevenden og reintegration, opgradering af asylordninger til EU-standarder osv. Til gengæld for øget mobilitet skal partnerne være parat til at påtage sig øget kapacitetsopbygning og yde passende økonomisk støtte til grænseforvaltning, forebyggelse og bekæmpelse af ulovlig migration og menneskehandel (herunder gennem forbedret farvandsovervågning), ulovlige migranters hjemvenden (tilbagetagningsordninger og –aftaler) og styrkelse af de retshåndhævende myndigheders kapacitet og muligheder for effektivt at bekæmpe grænseoverskridende organiseret kriminalitet og korruption.

På kort sigt vil Kommissionen arbejde sammen med medlemsstaterne om **lovgivning om lovlig migration og om visumpolitikken for at støtte målet om øget mobilitet, navnlig for studerende, forskere og forretningsfolk.** Det lokale Schengen-samarbejde bør forstærkes, og der bør i videst muligt omfang gennemføres praktiske og fleksibilitetsfremmende forbedringer for visumansøgere inden for rammerne af EU's visumkodeks, herunder udstedes visa til flere indrejser til bona fide-rejsende og specifikke grupper (eksempelvis forskere, studerende og forretningsfolk). Der bør indledes forhandlinger om aftaler om lempelse af visumreglerne for korte ophold med de sydlige Middelhavslande ud fra en differentieret og evidensbaseret tilgang. Der ydes om nødvendigt økonomisk støtte. **Kommissionen opfordrer lovgivningsmyndighedens parter til hurtigt at vedtage direktiverne om sæsonarbejdere fra tredjelande og om tredjelandes virksomhedsinternt udstationerede, hvilket ligeledes vil øge mobiliteten i forhold til EU.**

På lang sigt og under forudsætning af, at aftalerne om lempelse af visumregler og om tilbagetagning gennemføres effektivt, kan muligheden af gradvise skridt hen imod visumliberalisering i hvert enkelt partnerlands tilfælde overvejes ud fra det samlede forhold til partnerlandet og under forudsætning af, at betingelserne for hensigtsmæssigt forvaltet og sikker mobilitet er opfyldt.

5. FREMME AF ØKONOMISK UDVIKLING FOR ALLE

- Fremme af små og mellemstore virksomheder (SMV) og jobskabelse
- Opnåelse af enighed mellem medlemsstaterne om at forøge Den Europæiske Investeringsbanks udlån med 1 mia. EUR
- Samarbejde med andre interessenter om at udvide mandatet for Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling til at omfatte lande i regionen
- Fremme jobskabelse og uddannelse

Uroen i adskillige sydlige Middelhavslande er tæt forbundet med en række økonomiske svagheder. Mange af økonomierne er kendetegnet ved en ulige fordeling af velstanden, utilstrækkelige sociale og økonomiske reformer, begrænset jobskabelse, svage uddannelsessystemer, som ikke sikrer de kvalifikationer, der er behov for på arbejdsmarkedet, og begrænset regional handelsintegration.

Det er nødvendigt, at landene i regionen puster nyt liv i deres økonomier og får skabt bæredygtig og inklusiv vækst, udvikling i de fattigere regioner og beskæftigelse. Små og mellemstore virksomheder (SMV) spiller en afgørende rolle i forbindelse med jobskabelse. For at kunne vokse har de behov for ordentlige retlige rammer, der er gunstige for erhvervslivet og for iværksætteri. EU er parat til at støtte dette gennem politisk dialog og samarbejde under Euro-Middelhavs-arbejdsprogrammet for industri. Der bør samtidig ske en integrering af beskæftigelses- og socialpolitikkerne, herunder ved en afstemning af uddannelsesinitiativer og behovene på arbejdsmarkedet, en arbejdsmarkedsdialog, et socialt sikkerhedsnet og ændring af uformel beskæftigelse til formel.

De internationale finansielle institutioner kan bidrage til denne indsats. Midlerne kunne komme fra Den Europæiske Investeringsbank og, hvis interessenter uden for EU indvilger i det, fra Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling. Den Europæiske Investeringsbank har opereret i regionen i over 30 år, og dens aktiviteter gennemføres inden for rammerne af Euro-Middelhavs-faciliteten for investeringer og partnerskab (FEMIP). Denne facilitet anvendes i ni lande i det sydlige Middelhavsområde, primært til investeringer i infrastruktur og støtte til den private sektor. Den Europæiske Investeringsbank kunne ud over at fremskynde godkendelsen og gennemførelsen af de projekter, der i øjeblikket er på tegnebrættet, låne ca. 6 mia. EUR til Middelhavsområdet over de næste tre år, **hvis Rådet godkender den ekstra lånebevilling** på 1 mia. EUR, som Europa-Parlamentet for nylig foreslog. **Kommissionen støtter denne forhøjelse af lånebevillingen og opfordrer Rådet til hurtigt at nå frem til en aftale om forhøjelsen.**

Rådet opfordres ligeledes til at vedtage Kommissionens forslag af maj 2008 om Den Europæiske Investeringsbanks tilbageførsler. Det vil sætte Den Europæiske Investeringsbank og andre finansielle aktører i stand til at geninvestere midler fra FEMIP, der tilbageføres fra tidligere aktiviteter, i den private sektor. På den måde kan der nu og i den nærmeste fremtid tilføres ca. 120 mio. EUR og op til 200 mio. EUR inden 2013.

Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, som i øjeblikket ikke er aktiv i det sydlige Middelhavsområde, kunne udvide sin virksomhed, hvis bankens vedtægter blev ændret. Hvis en sådan ændring godkendes af alle aktionærer, kunne det skabe en årlig økonomisk aktivitet i banken på i første omgang 1 mia. EUR på grundlag af bankens eksisterende midler. **Kommissionen støtter en udvidelse af aktiviteterne i Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og opfordrer EU's medlemsstater og andre regeringer med aktier i banken til omgående at bakke op om udvidelsen.**

Disse initiativer vil ikke ske på bekostning af udlån til andre lande, eksempelvis østlige nabolande.

6. MAKSIMAL EFFEKT AF HANDEL OG INVESTERINGER

- Vedtagelse af Pan-Euro-Middelhavslandenes præferenceoprindelsesregler
- Hurtig godkendelse af aftaler om landbrugs- og fiskerivarer
- Fremskyndelse af forhandlingerne om handel med tjenesteydelser
- Forhandlinger om omfattende frihandelsområder

Handel og investeringer skaber vækst og bidrager til at mindske fattigdom. Handel og investeringer skaber kontakter mellem mennesker og bånd mellem nationer og bidrager til politisk stabilitet. Imidlertid kan frugterne af handel og udenlandske direkte investeringer kun høstes, hvis erhvervsklimaet er godt, og det forudsætter, at retsstatsprincipperne og retsvæsenet styrkes, så korruptionen kan bekæmpes og de administrative procedurer moderniseres.

Landene i regionen befinder sig på forskellige stadier i deres handels- og investeringsforbindelser med EU. Visse lande (Tunesien, Marokko, Egypten og Jordan) er nået forholdsvis langt, mens andre (Syrien, Algeriet og Libyen) halter bagefter. EU har indgået frihandelsaftaler med alle landene i regionen med undtagelse af Syrien og Libyen. Disse aftaler giver industrivarer fri markedsadgang. EU har netop givet Egypten og Jordan præferenceadgang til markedet for landbrugs- og fiskerivarer, og flere aftaler på området er under forhandling eller er ved at blive godkendt, f.eks. en aftale med Marokko. Med hensyn til Marokko har der længe været forhandlet om en liberalisering af tjenesteydelser, men arbejdskraftens bevægelighed er en alvorlig knast i forhandlingerne.

EU's foranstaltninger til støtte for handel og investeringer bør tilpasses situationen i det enkelte land, herunder tempoet og rækkevidden af reformerne generelt, ikke mindst i lyset af den nuværende ustabilitet i regionen.

På kort til mellemlang sigt kan EU sætte sig følgende mål:

- fremskynde forhandlingen og EU's godkendelse af frihandelsaftaler, særlig aftaler om landbrugs- og fiskerivarer med Tunesien og Marokko
- indlede forhandlinger om aftaler om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer
- fremskynde igangværende bilaterale forhandlinger om liberalisering af handelen med tjenesteydelser (herunder lempelser af visumreglerne for bestemte erhvervskategorier)
- indgå den regionale **konvention om pan-Euro-Middelhavslandenes præferenceoprindelsesregler** i 2011. Der bør samtidig ske en hurtig ajourføring af selve oprindelsesreglerne. Udgangspunktet for disse reformer er den nyligt vedtagne ordning for GSP-begunstigede lande. **Kommissionen opfordrer Rådet til straks at vedtage dens fremsatte forslag om den regionale konvention efter høring i Europa-Parlamentet.**

På mellemlang til lang sigt er det fælles mål, som er blevet vedtaget under regionale og bilaterale drøftelser med partnerlandene i det sydlige Middelhavsområde, at skabe omfattende og udtømmende frihandelsområder, der bygger på de nuværende Euro-Middelhavs-associeringsaftaler og handlingsplanerne for den europæiske naboskabspolitik. De bør være led i en bredere omfattende pakke til støtte for demokratiske og økonomiske reformer. Forhandlingerne bør først indledes med de lande, som klart har forpligtet sig til en politisk og økonomisk forandringsproces. Aftalerne bør, ud over at fjerne indførselstold, gradvist munde

ud i en tættere integration mellem økonomierne i EU's partnerlande i det sydlige Middelhavsområde og EU's indre marked og vil omfatte foranstaltninger såsom harmonisering af regler. Der bør navnlig lægges vægt på foranstaltninger inden for områder som konkurrencepolitik, offentlige indkøb, beskyttelse af investeringer samt sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger.

7. ØGET SEKTORSAMARBEJDE

- Oprettelse af et energifællesskab mellem EU og de sydlige Middelhavslande
- Iværksættelse af et program til støtte for landbrug/udvikling af landdistrikter
- Øget deltagelse i uddannelsesprogrammer
- Udvikling af internettet og andre kommunikationsteknologier

Det sydlige Middelhavsområde er strategisk vigtigt for EU i forhold til sikring af gas- og olieforsyningerne fra nogle af områdets lande og også mere generelt som transitområde. Der eksisterer et klart potentiale for opbygning af et EU-Middelhavspartnerskab inden for fremstilling og forvaltning af vedvarende energi, særlig sol- og vindenergi, og for etablering af en integreret tilgang til energisikkerhed. Fælles investeringer i vedvarende energi i det sydlige Middelhavsområde i overensstemmelse med EU's 2050-scenario om omstilling til uafhængighed af fossile brændsler giver mulighed for et nyt partnerskab, såfremt der skabes de rette markedsmuligheder for import af elektricitet.

Det er ønskeligt at skabe et troværdigt perspektiv for integration af det sydlige Middelhavsområde i EU's indre energimarked på grundlag af en differentieret og gradvis strategi. På mellemlang til lang sigt indebærer det oprettelsen af en form for "energifællesskab mellem EU og det sydlige Middelhavsområde", i første omgang med Maghreb-landene, og eventuelt med en gradvis udvidelse til Machrak-landene. Energifællesskabet bør bygge på erfaringerne med udvidelse af energifællesskabstraktaten til EU's østlige og sydøstlige naboer og omfatte relevante dele af EU's energilovgivning med henblik på at fremme en reel og sikker konvergens mellem den energipolitik, som partnerlandene i det sydlige Middelhavsområde fører, og EU's politik.

EU's aktiviteter i regionen bør lægge særlig vægt på **uddannelse**. For at fremme demokrati og sikre veluddannet arbejdskraft, der kan bidrage til moderniseringen af økonomierne i det sydlige Middelhavsområde, er det afgørende, at antallet af analfabeter nedbringes. Udvekslinger på universitetsniveau er værdifulde, og der bør gøres større brug af programmerne Erasmus Mundus, Euromedungdom og Tempus for mærkbart at øge antallet af personer fra partnerlande i det sydlige Middelhavsområde, der deltager i disse programmer. Erhvervsrettet uddannelse spiller også en vigtig rolle, når uligheder skal udjævnes. En række strategiske nøgleelementer om en integreret erhvervsuddannelsespolitik skal således indkredses gennem nationale debatter med vigtige interessenter. Der bør ligeledes tilskyndes til udveksling af bedste praksis vedrørende programmer, der opkvalificerer arbejdsløse.

Turisme udgør en stor del af BNP i mange af landene i det sydlige Middelhavsområde. EU bør forsøge at udvide sine eksisterende initiativer, f.eks. "fremtrædende europæiske turistmål", ved at fremme modeller for bæredygtig turisme og Calypso og styrke turismen uden for sæsonen i disse lande. Det er vigtigt at beskytte og fremme den **kulturelle mangfoldighed**, og EU er opsat på at videreudvikle kulturelle initiativer i samarbejde med det sydlige Middelhavsområde.

Den sidste tids begivenheder i det sydlige Middelhavsområde har sammen med stigende fødevarepriser vist, hvor presserende det er for EU at hjælpe partnerlandene med at forbedre effektiviteten og produktiviteten i **landbrugssektoren** og sikre fødevareforsyningssikkerheden. Kommissionen kan støtte udvikling af landdistrikterne gennem et nyt initiativ – en **europæisk naboskabsfacilitet vedrørende landbrug og udvikling af landdistrikterne**. Programmet vil i givet fald bygge på EU's bedste praksis inden for udvikling af landdistrikter. Det vil integrere investeringsstøtte og opbygning af forvaltningskapacitet og dermed støtte moderniseringen af landbrugsproduktionen og bringe den op på EU's kvalitetsniveau og sikkerhedsstandarder for fødevarer. Det kan udvikles i tæt samarbejde med FAO, Verdensbanken og eventuelt Den Europæiske Investeringsbank.

På **transportområdet** bør samarbejdet fokusere på at modernisere lufttrafikstyringen og forbedre luftfartsikkerheden med henblik på at skabe et fælles luftfartsområde for Euro-Middelhavsområdet. Der vil bl.a. ske en udvidelse af den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste (EGNOS) med partnerlandene i Middelhavsområdet. Samarbejdet med partnerlandene i Middelhavsområdet omkring gennemførelsen af en maritim strategi for Middelhavsområdet bør føre til en forbedring af sikkerheden og overvågningen til søs.

Anvendelse af **elektroniske kommunikationsteknologier** bidrog – sammen med satellitradio og -tv – i høj grad til omvæltningerne i Middelhavslandene. Den udbredte brug af mobiltelefoner viste ligesom sociale netværksaktiviteter på internettet, hvor vigtige informationssamfundets redskaber og teknologier er for spredning af information. I lande, hvor informationsstrømmene delvist er underlagt restriktioner, kan sådanne redskaber være et vigtigt bidrag til den demokratiske samfundsudvikling og skabelsen af en offentlig mening ved at fremme ytringsfrihed.

Visse lovgivningsreformer er sat i gang, men i mange lande i det sydlige Middelhavsområde er de lovgivningsmæssige rammer stadig ikke tilstrækkeligt udviklet til at informations- og kommunikationsteknologisektorens vækst- og produktivitetspotentiale kan udnyttes fuldt ud. De kritiske faktorer, som fortsat skal bringes i orden, er etablering af helt åbne markeder (ofte er de stort set forblevet monopoler), oprettelse af uafhængige regulerende instanser, sikring af lige betingelser og konkurrencevilkår for markedets aktører, effektiv forvaltning af frekvenser og beskyttelse af brugernes privatliv og sikkerhed.

Desuden er sikringen af internettets og andre elektroniske kommunikationsteknologiers sikkerhed, stabilitet og robusthed en hovedhjørnesten i opbygningen af et demokrati. Det er vigtigt at forhindre, at borgernes adgang til dem ikke uden videre fjernes eller afbrydes. Eftersom de elektroniske kommunikationsteknologier, herunder internettet, anvendes på tværs af grænser og er indbyrdes forbundne, kan enhver ensidig national indgriben få alvorlige følger for andre dele af verden. Kommissionen vil udvikle værktøjer, der i relevante tilfælde sætter EU i stand til at hjælpe civilsamfundsorganisationer eller borgere med at omgå sådanne vilkårlige afbrydelser.

8. KONSEKVENSER PÅ REGIONALT OG SUBREGIONALT PLAN

De dramatiske begivenheder spreder sig ikke nødvendigvis jævnt i regionen, og konsekvenserne af dem kan variere betydeligt. Den regionale dimension har fået større betydning, og regionalt samarbejde er vigtigt for at kunne afbøde negative følgevirkninger.

Den ændrede dynamik i regionen betyder mere end nogensinde, at det er afgørende, at der hurtigt skabes fremskridt i **fredsprocessen i Mellemøsten**. EU bør også arbejde tæt sammen med sine partnere og støtte de politiske og sociale forandringer i regionen. Navnlig Tyrkiet

har en afgørende rolle at spille, både som en vigtig regional aktør og som et overbevisende eksempel på flerpartidemokrati i et land med en overvejende muslimsk befolkning.

Et nyt billede af den regionale situation kræver, at de bedste elementer fra Barcelonaprocessen og Middelhavsunionen sammen integreres i en ny strategi. Det regionale samarbejde, som viste sig at være mest effektivt, vedrørte projekter, som havde en konkret nyttevirkning – på miljøet, energiområdet, transportområdet, handel eller på den sociale dialog.

Den regionale økonomiske integration bør fremmes. EU vil støtte projekter, der fremmer friere handel mellem landene i regionen, en tilnærmelse af lovgivning og en bedre økonomisk styring og skaber de infrastrukturer, som er en forudsætning for øget regional handel.

Tanken bag oprettelsen af Middelhavsunionen var god – nemlig et tæt partnerskab mellem landene på Middelhavets to kyster. Vi må dog sande, at projektet ikke har leveret de forventede resultater. Der er behov for en reform af Middelhavsunionen, hvis dens fulde potentiale skal udnyttes. Den skal snarere fungere som en katalysator, der samler stater, internationale finansielle institutioner og den private sektor omkring konkrete projekter, der skaber de arbejdspladser, den innovation og den vækst, der i så høj grad er brug for i regionen. Den bør være med til at skabe de rette vilkår for fremskridt i fredsprocessen i Mellemøsten. Det ene bør dog ikke været betinget af det andet. Partnerlandes deltagelse i disse projekter kunne ske i overensstemmelse med princippet om variabel geometri alt efter landenes behov og interesser. Den højtstående repræsentant og Kommissionen er parat til at spille en større rolle i Middelhavsunionen i overensstemmelse med Lissabontraktaten.

9. ØKONOMISK STØTTE FRA EU

- Omlægning af bilaterale programmer under det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument
- Ydelse af ekstra støtte

På nuværende tidspunkt er der frem til udgangen af 2013 ca. 4 mia. EUR til rådighed til at støtte vores sydlige naboer under det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument. Størstedelen af denne støtte gives gennem bilaterale bistandsprogrammer. Selv om mange af de programmer, der er i gang eller under forberedelse, vedrører de tre prioriteter i "partnerskabet", er omfanget af de seneste ændringer i regionen så stort, at det kræver en omfattende gennemgang og muligvis en omlægning af EU's bistand efter drøftelser med partnerlandene.

Vi har allerede gjort det klart over for både Tunesien og Egypten, at vi er parat til nøje at overveje en omlægning af vore bilaterale programmer for 2011-13 (henholdsvis 240 mio. EUR og 445 mio. EUR), således at vi bedre kan løse de aktuelle problemer og sikre, at vores indsats lever op til befolkningens legitime forventninger. Helt generelt vil programmerne i hele regionen blive gennemgået i tæt samarbejde og i partnerskab med modtagerlandene. Vi opfordrer medlemsstaterne til at foretage en lignende gennemgang af deres bilaterale programmer for at opnå det fulde udbytte af EU's bistand. I den nuværende budgetsituation vil det efter vores opfattelse kræve en hidtil uset indsats for at skabe maksimal koordinering og sammenhæng mellem de enkelte medlemsstaters indsats indbyrdes og i forhold til EU. Vi vil også fortsætte bestræbelserne på maksimalt samspil og koordinering med internationale finansielle institutioner.

Gennemgangen og omlægningen af bistanden er første skridt i støtten til partnerregeringers arbejde med at grundfæste reformer og den socioøkonomiske udvikling. Selv om det endnu ikke er muligt at foretage en meningsfuld behovsvurdering, vil reformprocessen kræve betydelig støtte. Den vil komme fra det nuværende EU-budget[1].

Man bør være særlig opmærksom på at fremme investeringer fra EU's private sektor i det sydlige Middelhavsområde. Derfor vil Kommissionen fortsat udnytte lån fra Den Europæiske Investeringsbanks Euro-Middelhavs-faciliteten for investeringer og partnerskab (FEMIP) og fra andre internationale finansielle institutioner ved hjælp af naboskabsinvesteringsfaciliteten (NIF), som yder støtte til infrastrukturinvesteringer og udvikling af den private sektor[2]. **I lyset af Kommissionens betydelige bidrag til naboskabsinvesteringsfaciliteten opfordres medlemsstaterne til at bidrage til at tilføre dette instrument ressourcer.**

Private udenlandske direkte investeringer, som støttes via sådanne finansielle instrumenter, bør også nyde godt af bestemmelser om god investeringsbeskyttelse, og Kommissionen vil stille et informationsværktøj til rådighed og udvikle en investeringsbeskyttelsesramme for europæiske virksomheder, der er interesserede i at investere i det sydlige Middelhavsområde.

Endelig er makroøkonomisk bistand muligvis nødvendig i nogle lande, som sandsynligvis står over for **vanskeligheder på kort sigt** som et resultat af krisens indvirkning på handel, investeringer, turisme og forstyrrelser i den indenlandske produktion. Hvis IMF har etableret låneprogrammer, og såfremt eksterne finansieringsbehov bekræftes, vil de lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik, være berettigede til **EU's makrofinansielle bistand**.

10. KONKLUSION

Denne meddelelse indeholder de første forslag til, hvordan der kan opbygges et nyt partnerskab, som støtter forandringerne i det sydlige Middelhavsområde. Øjeblikkelig og kortsigtet støtte bør ledsages af langsigtet støtte, når hvert enkelt land er parat til at angive, hvad det har brug for fra sine EU-partnere.

Den Europæiske Union, som både er et fællesskab af demokratiske medlemsstater og en union af lande, har måttet se ud over historiske forhindringer. Denne succeshistorie blev mulig, da håbet overvandt frygten, og friheden sejrede over undertrykkelsen. Derfor er der i EU en dyb forståelse for de håb, som befolkningerne i vore sydlige nabolande nærer. EU ønsker at hjælpe dem med at opbygge ægte demokratier og fredelige og velstående samfund. Hvert land og folk vælger naturligvis sin egen vej og træffer sine egne valg. De skal hver især selv træffe beslutningen og ikke lade sig pådutte vores løsninger. Denne meddelelse understreger EU's vilje til at støtte dem på deres rejse hen imod en lysere fremtid.

---

1 Fra budgetpost 4 i den flerårige finansielle ramme 2007-2013, herunder eventuelt fra fleksibilitetsinstrumentet og nødhjælpsreserven.

2 Naboskabsinvesteringsfacilitetens potentiale til at tiltrække midler er stor. I perioden 2007-2010 blev NIF-tilskud til godkendte projekter forstærket med en faktor 17. Denne mulighed bør udnyttes yderligere i de kommende år.

Bilag 1 GLOSAR

Associeringsaftale

Associeringsaftaler er aftalemæssige forbindelser mellem Den Europæiske Union (EU) og lande uden for EU. Associeringsaftaler kan fremme etableringen/styrkelsen af regelmæssig dialog og tætte forbindelser om politiske og sikkerhedsmæssige anliggender; en gradvis liberalisering af handelen med varer, tjenester og kapital; et økonomisk samarbejde med henblik på at skabe økonomisk og social udvikling og regional økonomisk integration; og en dialog på det sociale, kulturelle og menneskeretlige område. Retsgrundlaget for indgåelse af associeringsaftaler er artikel 217 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). I traktaten om Den Europæiske Union (TEU) indeholder en specifik henvisning til aftaler med nabolande i artikel 8, stk. 2.

Begrebet "advanced status" eller tættere forhold i associeringsaftalerne betyder en styrkelse af det politiske samarbejde og nye muligheder i de økonomiske og handelsmæssige forbindelser, en gradvis harmonisering af lovgivningen, samt styrket samarbejde med visse europæiske agenturer og programmer.

Et vidtgående og bredt frihandelsområde

En frihandelsaftale, som dækker en bred vifte af handelsrelaterede spørgsmål, og som har til formål at fjerne handelshindringer på den anden side af grænsen ved hjælp af harmonisering af lovgivning, hvorved EU's indre marked delvis åbnes op for/udvides til den anden part. Den tilbydes i øjeblikket kun til lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik.

Den europæiske naboskabspolitik (ENP)

Den blev foreslået af Kommissionen i 2003-2004 som en rammepolitik, gennem hvilken et udvidet EU kunne styrke og uddybe forbindelserne med sine 16 nærmeste naboer (Algeriet, Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Egypten, Geogien, Israel, Jordan, Libanon, Libyen, Moldova, Marokko, Det besatte palæstinensiske område, Syrien, Tunesien og Ukraine) for at mindske risikoen for marginalisering af de nabolande, der ikke var en del af den historiske udvidelse i 2004, og dermed sikre en styrkelse af et område med velfærd, stabilitet og sikkerhed. En revision af ENP forventes at blive vedtaget i april 2011.

ENP-handlingsplaner

Disse papirer forhandles med og skræddersys til hvert enkelt land på grundlag af landets behov og kapacitet, samt landets og EU's interesser. De fastlægger i fællesskab en dagsorden for politiske og økonomiske reformer ved hjælp af prioriteter på kort og mellemlang sigt (3-5 år). De omfatter politisk dialog og reform, økonomisk og socialt samarbejde og udvikling, handelsspørgsmål og marked- og lovgivningsreform, samarbejde om retlige og indre anliggender, sektorer (såsom transport, energi, informationssamfund, miljø, forskning og udvikling) og en menneskelige dimension (mellemfolkeligt samarbejde, civilsamfund, uddannelse og folkesundhed). De incitamenter, der gives til gengæld for fremskridt med relevante reformer, er større integration i de europæiske programmer og netværk, større bistand og øget markedsadgang.

Det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (ENPI)

Siden 2007 har det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (ENPI) været retsgrundlaget for bistand til ENP-lande og Rusland – det støtter de aftalte prioriteter i ENP-handlingsplanerne samt det strategiske partnerskab med Rusland og erstatter tidligere instrumenter for naboer i øst og Rusland samt partnere i Middelhavsområdet.

Barcelonaprocessen

Det er en politisk ramme, som udenrigsministrene fra de dengang 15 EU-medlemsstater og 14 middelhavspartnere etablerede i 1995 som grundlaget for Euro-Middelhavspartnerskabet, der senere har udviklet sig til Middelhavsunionen. Partnerskabet var opdelt i tre hovedområder: politisk og sikkerhedsmæssig dialog; økonomisk og finansielt partnerskab samt et partnerskab på det sociale og kulturelle og menneskelige område. Med indførelsen af den europæiske naboskabspolitik i 2004 blev Barcelonaprocessen primært det multilaterale forum for dialog og samarbejde mellem EU og partnerne i Middelhavsområdet, mens supplerende bilaterale forbindelser hovedsageligt forvaltes under ENP og gennem associeringsaftalerne med de enkelte partnerlande.

Euro-Middelhavs-faciliteten for investeringer og partnerskab (FEMIP)

Denne facilitet samler EIB-lån, som er garanteret af EU-budgettet, og andre EIB-ydelser for at støtte den økonomiske udvikling og middelhavspartnernes integration. Foranstaltningerne fokuserer på to prioriterede områder: støtte til den private sektor og etablering af investeringsfremmende vilkår.

Den Europæiske Investeringsbank (EIB)

Den Europæiske Investeringsbank (EIB) er Den Europæiske Unions finansieringsinstitution. Dens aktionærer er Unionens 27 medlemsstater, som i fællesskab har tegnet dens kapital. EIB's rolle er at yde langfristet finansiering til investeringsprojekter. I EU støtter EIB EU's politiske mål på følgende områder: små og mellemstore virksomheder; samhørighed og konvergens; bekæmpelse af klimaændringer; miljøbeskyttelse og bæredygtige samfund; bæredygtig, konkurrencedygtig og sikker energi; vidensøkonomi samt transeuropæiske net. Uden for EU er EIB aktiv i mere end 150 lande for at gennemføre den finansielle søjle af EU's udenrigssamarbejds- og udviklingspolitik (udvikling af den private sektor, udvikling af infrastruktur, energiforsyningssikkerhed og miljømæssig bæredygtighed).

Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD)

EBRD, som blev etableret i 1991 som følge af større ændringer i det politiske og økonomiske klima i Central- og Østeuropa, er en international finansiel institution, som støtter projekter fra Centraleuropa til Centralasien ved at investere primært i privatsektorens kunder, hvis behov ikke kan dækkes fuldt ud af markedet, for at fremme overgangen til en åben og demokratisk markedsøkonomi. Dens område er for nylig blevet udvidet til Tyrkiet.

Frontex

Er Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser. Det har hjemme i Warszawa og er et specialiseret og

uafhængigt organ, som har til opgave at koordinere det operationelle samarbejde mellem medlemsstater inden for grænsesikkerhed.

Magreb-lande

Udtrykket henviser normalt til de fem Nordafrikanske lande Marokko, Algeriet, Tunesien, Libyen og Mauretanien, samt det omstridte område Vestsahara – selv om det oftest bruges for Algeriet, Marokko og Tunesien.

Machrak-lande

Udtrykket henviser til regionen af lande øst for Egypten og nord for Den Arabiske Halvø (Jordan, Libanon, Syrien og det besatte palæstinensiske område), selv om det normalt også omfatter Egypten.